

Sygn. akt III KK 229/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dorota Rysińska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Cesarz

SSN Józef Dołhy

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Mieczysława Tabora
w sprawie Ł. K.

obwinionego z art. 94 § 1 kw

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 8 października 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w K.

z dnia 27 marca 2013 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia z dnia 27 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w K. uznał Ł. K. za winnego popełnienia wykroczenia polegającego na tym, że „w dniu 15 października 2012 r. o godzinie 23.10 w miejscowości T., na drodze publicznej kierował samochodem marki Skoda Fabia o numerze rejestracyjnym [...], nie mając do tego

uprawnień”, i za ten czyn, na podstawie art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 24 § 1 i § 3 k.w. skazał go na karę grzywny w kwocie 600 zł.

Wyrok ten uprawomocnił się bez jego zaskarżenia przez strony.

Obecnie Prokurator Generalny zaskarżył ten wyrok kasacją, wniesioną na niekorzyść obwinionego, i orzeczeniu temu zarzucił *„rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego - art. 63 § 1 k.p.w. w zw. z art. 58 § 2 k.p.w., polegające na uwzględnieniu wniosku oskarżyciela publicznego o skazanie obwinionego za zarzucany mu czyn bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie mu określonej kary, pomimo istnienia wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu w zakresie uprzedniej karalności obwinionego, co doprowadziło do obrazy przepisów prawa materialnego, to jest art. 1 § 1 k.w. w zw. z art. 94 k.w., polegającej na niezasadnym uznaniu, iż zachowanie oskarżonego wyczerpało znamiona wykroczenia stypizowanego w tym przepisie, podczas gdy czyn Ł. K. powinien zostać zakwalifikowany jako występki określony w art. 244 k.k.”* Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w K.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przy pewnych zastrzeżeniach, o czym w dalszej kolejności, zarzut kasacji okazał się zasadny. Został on wywiedziony w sytuacji, gdy to samo zdarzenie faktyczne z dnia 15 października 2012 r., przebiegające z udziałem Ł. K., stało się podstawą przeprowadzenia wobec niego dwóch postępowań: jednego – w sprawie II K .../13 Sądu Rejonowego w K., o przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k., polegające na prowadzeniu przez oskarżonego pojazdu w stanie nietrzeźwości (od zapadłego w tej sprawie wyroku skazującego z dnia 25 lutego 2013 r., Sąd Najwyższy równolegle rozpoznał kasację w sprawie III KK 230/13), i w sprawie niniejszej – w której postępowanie przeprowadzono po jego wyłączeniu do odrębnego prowadzenia z pierwszej ze spraw – o wykroczenie polegające na prowadzeniu przez obwinionego tego pojazdu bez uprawnień. Pociągnięcie oskarżonego do odpowiedzialności w postępowaniu o wykroczenie i w postępowaniu karnym znajdowało uzasadnienie w treści art. 10 § 1 k.w. (z konsekwencjami wskazanymi w pozostałych przepisach tego unormowania) – przy

założeniu, że tym samym zachowaniem oskarżony wyczerpał znamiona wykroczenia (z art. 94 § 1 k.w.) i przestępstwa (z art. 178a § 1 k.k.).

W trakcie podejmowanych w sprawie czynności Ł. K. oświadczył, że brak jego uprawnień do prowadzenia pojazdów wynika z faktu, że taki zakaz orzekł wobec niego Sąd Rejonowy w S. Treść tego oświadczenia potwierdzała również dołączona do akt sprawy notatka urzędowa (k. 4). Do czasu wystąpienia z oskarżeniem okoliczność ta nie została jednak w niniejszym (także i tym drugim) postępowaniu zweryfikowana. Wprawdzie zwrócono się do wymienionego Sądu o nadesłanie odpisu wyroku skazującego, jednak dokumentu tego ostatecznie nie uzyskano. Pomimo tego braku wystąpiono z wnioskiem o ukaranie i we wniosku tym umieszczono, na podstawie art. 58 § 1 k.p.s.w., wniosek o skazanie obwinionego za zarzucane mu wykroczenie bez przeprowadzenia rozprawy i wymierzenie mu określonej kary.

Wniosek ten został zaakceptowany przez Sąd Rejonowy w sposób bezkrytyczny, a co za tym idzie, w sposób rażąco naruszający dyspozycje wskazanych w kasacji przepisów art. 58 § 2 i art. 63 § 1 k.p.s.w. W świetle przedstawionych faktów jest oczywiste, że Sąd Rejonowy nie miał podstaw do stwierdzenia, jak wymaga pierwsze z przytaczanych unormowań, iż okoliczności zarzucanego obwinionemu wykroczenia nie budzą wątpliwości. Przeciwnie, uwzględnienie ujawnionej w postępowaniu poprzedzającym wystąpienie z wnioskiem okoliczności, że prowadzenie przez obwinionego pojazdu bez uprawnień mogło być związane z naruszeniem przez niego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, orzeczonego przez sąd, uzasadniało powzięcie wątpliwości, czy obwiniony dopuścił się wykroczenia, czy też przestępstwa. Wskazana okoliczność zawarta jest bowiem w dyspozycjach przepisów art. 244 k.k. oraz art. 178a § 4 k.k. Jej potwierdzenie powodowałoby zatem wyłączenie stosowania art. 94 § 1 k.w. i przeniesienie odpowiedzialności obwinionego na płaszczyznę jednego z tych unormowań. Pominięcie powyższego doprowadziło więc do bezzasadnego uwzględnienia wniosku, z naruszeniem obowiązku dokonania prawidłowych, ważących na właściwej ocenie prawnej zarzucanego zachowania, ustaleń w sprawie. Naruszenie przez Sąd Rejonowy wymienionych przepisów procesowego

prawa o wykroczeniach miało więc charakter rażący i mogący mieć istotny wpływ na treść wydanego w omawianym trybie wyroku.

W istocie też uznać należało, że omówione uchybienie nie tylko mogło, ale wprost miało istotny wpływ na wynik postępowania. Stwierdzony obecnie stan sprawy świadczy, że prawomocnym wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w S. z dnia 17 maja 2012 r., w sprawie II K .../12, Ł. K. został skazany za popełnienie, w dniu 11 marca 2012 r., czynu określonego w art. 178a § 1 k.k. Skazano go na karę 6 miesięcy ograniczenia wolności i orzeczono wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku. Jednocześnie poza sporem pozostaje, że będący przedmiotem osądu czyn z dnia 15 października 2012 r. polegał na prowadzeniu przez Ł. K. pojazdu nie tylko z naruszeniem zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, ale również w stanie nietrzeźwości.

W efekcie naruszenia wymienionych przepisów procesowych doszło więc, jak trafnie podnosi autor kasacji, do obrazy przepisów prawa materialnego. W świetle podanych okoliczności jest jasne, że swym jednoczynowym zachowaniem oskarżony wyczerpał znamiona przestępstwa, a ocena tego zachowania jako wykroczenia jest wyłączona. Nie można natomiast podzielić poglądu autora kasacji, w myśl którego czyn ten wypełnia znamiona zarówno art. 178a § 1 i 4 k.k., jak i art. 244 k.k. Pogląd ten opiera się na dwóch judykatach Sądu Najwyższego, z których jeden (wyrok SN z dnia 29 lipca 2008 r., IV KK 239/08, OSNwSK 2008, nr 1, poz. 1540) wydany został jeszcze przed dodaniem § 4 do art. 178a k.k. (zmiana weszła w życie w dniu 1 lipca 2010 r., Dz. U. Nr 40, poz. 227 ze zm.), drugi natomiast (wyrok SN z dnia 7 grudnia 2011 r., III KK OSNwSK 2011, nr 1, poz. 2295) nie zawiera pogłębionej argumentacji i pozostał poglądem odosobnionym. Dlatego też, należy odwołać się w tym miejscu do stanowiska prezentowanego w późniejszych judykatach Sądu Najwyższego (zob. zwłaszcza postanowienie SN z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 22/11, OSNKW 2012 z. 1, poz. 6, a także wywody postanowienia SN z dnia 21 sierpnia 2012 r., OSNKW 2013, z. 1, poz. 3), według którego między art. 178a § 4 k.k. *in fine* a art. 244 k.k. nie zachodzi kumulatywny zbieg przepisów ustawy w rozumieniu art. 11 § 2 k.k. Żadnej przecież wątpliwości nie budzi, że opis czynu zabronionego zawarty w znamionach art. 244 k.k. – w

zakresie dotyczącym niestosowania się do orzeczonego przez sąd zakazu prowadzenia pojazdów, zawiera się w znamionach art. 178a §1 i 4 k.k. – w części opisującej prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości w okresie obowiązywania orzeczonego przez sąd zakazu prowadzenia takich pojazdów, w związku ze skazaniem za przestępstwo. Poza sporem też należy pozostawić i to, że w konsekwencji zachowania naruszającego treść art. 178a § 1 k.k. – w sytuacji, gdy sprawca nie zastosował się do orzeczonego środka karnego, opisanego wyżej, i jednocześnie był wcześniej prawomocnie skazany m.in. za prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwości – może dojść do zbiegu podstaw stosowania § 4 art. 178a k.k. Z taką sytuacją można się liczyć także w niniejszej sprawie, o ile uwzględni się kwestie związane z tożsamością czynu będącego przedmiotem niniejszych rozważań i czynu zarzucanego w sprawie II K .../13 Sądu Rejonowego w K., opisanej na wstępie.

Całość prezentowanych rozważań wiedzie zatem do konkluzji, że zaskarżony kasacją wyrok nie może się ostać, a sprawa powinna zostać ponownie rozpoznana przez Sąd Rejonowy na zasadach ogólnych, z uwzględnieniem wiążących zapatrywań prawnych, wyrażonych w prezentowanym powyżej wywodzie (art. 518 w zw. z art. 442 § 3 k.p.k.). Z pola widzenia Sądu Rejonowego nie może przy tym umknąć treść art. 17 § 1 pkt. 7 k.p.k., stojącego na przeszkodzie prowadzeniu odrębnych postępowań o ten sam czyn tej samej osoby. W sytuacji więc uchylecia także prawomocnego wyroku, wydanego w sprawie II K .../13, zaskarżonego kasacją Prokuratora Generalnego na niekorzyść Ł. K., i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania, konieczne będzie rozważenie rozstrzygnięcia o połączeniu postępowań w obu sprawach i łączne ich rozpoznanie.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.